

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Otevřený internet a neutralita sítí v Evropě

KOM(2011) 222 v konečném znění

(2012/C 24/31)

Zpravodaj: **pan PEGADO LIZ**

Dne 19. dubna 2011 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Otevřený internet a neutralita sítí v Evropě

KOM(2011) 222 v konečném znění.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 7. října 2011.

Na 475. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. října 2011 (jednání dne 26. října), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 151 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Myšlenka otevřeného internetu a neutrality sítí, tzv. „internetové svobody“, je klíčová pro jakoukoli regulaci určenou k zaručení svobody při využívání internetu jakožto komunikačního prostředku.

1.2 Zaručení otevřeného internetu a neutralita sítí jsou témata, jež byla v několika důležitých dokumentech uznána jako zásadní politický cíl na úrovni EU a jež byla obzvláště zmíněna coby politický cíl v Digitální agendě, jednom z nejvýznamnějších pilířů strategie Evropa 2020.

1.3 EHSV proto vítá sdělení Komise, jehož smyslem je sledovat dopad vývoje trhu a technického vývoje na internetové svobody. Nicméně sdělení nesplňuje oprávněná očekávání EHSV.

1.4 Komise uznává, že jsou jisté situace, které by mohly vést k porušení těchto zásad, ovšem namísto toho, aby přijala ochranné kroky, zastává vyčkávací přístup.

1.5 Vzhledem k vysoké důležitosti této otázky pro hospodářskou a sociální budoucnost Evropy EHSV důrazně doporučuje, aby zásady otevřeného internetu a neutrality sítí byly co možná nejdříve formálně zakotveny v právu EU, přičemž je třeba mít neustále na paměti technologický vývoj (současnou situaci) na tomto poli.

1.6 Dále EHSV věří, že nyní je ta správná doba k definování zásad, jež by zaručily otevřený a neutrální internet, a Výbor doporučuje soubor zásad, které by podle jeho názoru měly být přijaty, jak se uvádí v odstavci 7.12.

1.7 EHSV rovněž věří, že tyto zásady jsou prvořadě pro budoucí rozvoj internetu jakožto nástroje pro lepší výkon občanských práv zakotvených v Listině základních práv EU a nezbytné podmínky pro splnění cílů stanovených na světovém summitu o informační společnosti v Ženevě (2003) a v Tunisu (2005).

1.8 EHSV je toho názoru, že bezprostřední kroky v této oblasti budou rozhodující pro plnění cílů strategie Evropa 2020, provádění Digitální agendy a další pokrok při budování vnitřního trhu, a vítá nedávné veřejné výroky komisaře Kroese v tomto smyslu.

1.9 Výbor proto žádá, aby Evropský parlament a členské státy zaujaly proaktivní přístup k ochraně internetových svobod, a předpokládá, že Komise bude podle toho jednat.

2. Shrnutí, povaha a obsah sdělení Komise

2.1 Sdělení je politický dokument, který znamená splnění závazku, jež Evropská komise přijala ve svém prohlášení u příležitosti balíčku opatření k reformě telekomunikací ⁽¹⁾ přijatého v roce 2009 a podle něž by Komise měla „sledovat dopad vývoje na trhu a technického vývoje na internetové svobody, přičemž do konce roku 2010 podá Evropskému parlamentu a Radě zprávu, zda jsou zapotřebí dodatečné pokyny“.

2.1.1 Ve zmíněném prohlášení Komise stanovila svůj pevný a jednoznačný závazek „zachovat otevřenost a neutralitu internetu a v plné míře zohlednit úmysl spoluzákonodárců zakotvit nyní neutralitu sítí jako cíl politiky a regulační zásadu, kterou by měly prosazovat vnitrostátní regulační orgány“.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 337, 18.12.2009.

2.2 Měli bychom připomenout, že v Digitální agendě pro Evropu Komise oznámila, že „bude také pozorně sledovat provádění nových legislativních opatření o otevřeném a neutrálním povaze internetu“ (2).

2.3 Sdělení popisuje veřejnou konzultaci a průzkumy, jež Komise provedla v roce 2010 (3), a rovněž společný summit uspořádaný Komisí a Parlamentem 11. listopadu 2010 (4).

2.4 Komise učinila závěr, že v současné době by se neměly podnikat žádné kroky, protože není dost náznaků k tomu, aby v této fázi doporučila, že jsou třeba další právní předpisy.

2.4.1 Během konzultací několik zúčastněných stran i Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) uvedlo, že někteří poskytovatelé internetových služeb omezují rychlost či blokují určitý druh provozu nebo si za něj účtují diskriminující ceny (5).

2.4.2 Nicméně Komise doufá, že pravidla týkající se smluv (6), transparentnosti (7), změny poskytovatele nebo operátora (8) a kvality služeb (9), která jsou součástí revidovaného rámce elektronických komunikací EU, by měla přispět k vytváření konkurenceschopných výsledků.

2.4.3 Kromě toho je Komise toho názoru, že by se mělo vyčkat, až budou tato ustanovení provedena, a posoudit, jak budou fungovat v praxi (10).

2.5 Sdělení výslovně nedefinuje klíčové termíny, neboť je lze vykládat podle evropského práva. Ve skutečnosti se v něm uvádí, že „definice „neutrality sítí“ nebyla stanovena“.

(2) KOM(2010) 245 v konečném znění ze dne 26.8.2010.

(3) http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommlibrary/public_consult/net_neutrality/index_en.htm.

(4) http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommlibrary/public_consult/net_neutrality/index_en.htm.

(5) Omezování rychlosti (*throttling*, tj. škrcení): Poskytovatel internetových služeb může zmenšit šířku pásma, aby úmyslně snížil rychlost služby pro soukromého uživatele pro určité druhy provozu. BEREC informovalo, že někteří poskytovatelé ve Francii, Řecku, Maďarsku, Litvě, Polsku a ve Spojeném království omezují rychlost (tzv. *throttling*) sdílení souborů peer-to-peer (P2P) nebo audiovizuálního přenosu prostřednictvím internetu (tzv. *video streaming*). Blokování: Firma poskytovatele internetových služeb může úmyslně zablokovat IP adresy konkrétních webových stránek, aby zamezila zákazníkům internetových služeb přístup ke specifickým aplikacím a službám. BEREC informoval, že někteří mobilní operátoři v Rakousku, Německu, Itálii, Nizozemsku, Portugalsku a Rumunsku blokují hlasové služby přes internetový protokol (*Voice over Internet Protocol – VoIP*) v mobilních sítích, nebo za tyto služby účtovali zvláštní poplatky.

(6) Čl. 20 odst. 1 písm. b) směrnice o univerzální službě ve znění pozměněném směrnicí o právech občanů 2009/136/ES.

(7) Čl. 21 odst. 3 písmena c) a d) směrnice o univerzální službě ve znění pozměněném směrnicí o právech občanů 2009/136/ES.

(8) Odstavec 47 směrnice o právech občanů 2009/136/ES.

(9) Čl. 22 odst. 3 směrnice o univerzální službě ve znění pozměněném směrnicí o právech občanů 2009/136/ES.

(10) Dne 19. července 2011 Komise zahájila soudní řízení proti 20 členským státům, jež neprovedly revidovaný rámec do vnitrostátního práva.

2.5.1 Namísto toho spojuje oba pojmy a shrnuje právní postoj EU k oběma odkazem na čl. 8 odst. 4 písm. g) rámcové směrnice, který ukládá vnitrostátním regulačním orgánům povinnost zajistit, aby koncoví uživatelé měli přístup k informacím, měli možnost šířit informace a používat podle svého výběru aplikace a služby (s výhradou platných právních předpisů) (11).

2.6 Komise se závěrem zavazuje zveřejnit výsledky dalšího vyšetřování sdružení BEREC ohledně postupů poskytovatelů internetových služeb, jež by mohly narušovat hospodářskou soutěž a být proti zásadám otevřeného a neutrálního internetu. Pokud to významné a přetrvávající problémy opodstatní a Komise usoudí, že je třeba další regulace, navrhne Radě, jaké kroky by mohly být třeba.

3. O čem je vlastně řeč?

3.1 Neschopnost výslovně definovat hlavní pojmy, o nichž se jedná, představuje závažný problém. Bez definice nelze jasné předkládat argumenty ani vydávat jasné pokyny pro trh a regulační orgány, pokud jde o zamýšlený dosah evropských právních předpisů pro tuto oblast.

3.2 Otevřený internet

3.2.1 Otevřený internet je pojem, který pochází z dob počátků internetu a vytvoření celosvětové sítě (*World Wide Web*), jež zpřístupnila obsah veřejného internetu všem lidem na světě s internetovým připojením.

3.2.2 Otevřený internet je zásada, podle níž se mohou uživatelé svobodně připojit k veřejnému internetu, aniž by byli omezováni vládami či poskytovateli internetových služeb, pokud jde o obsah, stránky, platformy, druh zařízení, jež mohou být připojena, a způsoby přípustné komunikace.

3.2.3 Je „otevřený“, protože využívá volné, veřejně přístupné standardy, jež může kdokoli použít pro tvorbu webových stránek, aplikací a služeb, a protože zachází se všemi druhy provozu více méně stejně.

3.2.4 Jakmile jste připojeni k veřejnému internetu, nemusíte již žádat povolení ani zvlášť platit poskytovatelům internetových služeb za to, že se můžete spojit s ostatními uživateli on-line. Pokud vytvoříte inovativní novou službu, nemusíte žádat o povolení sdílet ji se světem.

3.2.5 Tato svoboda komunikovat a inovovat je příčinou neobyčejného úspěchu internetu.

(11) Směrnice 2002/21 ve znění směrnice 2009/140/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. L 337, 18.12.2009).

3.2.6 Ve skutečnosti už dnes velká část veřejného internetu není „otevřená“. Web je nadále otevřený, ale aplikace, které používáme v našich chytrých telefonech, na stránkách sociálních sítí, k nimž se připojujeme, a placený obsah, který si kupujeme, jsou součástí uzavřeného internetu, který je přístupný pouze prostřednictvím rozhraní chráněných vlastnickými právy a rozhraní pro programování aplikací (API – *Application Programming Interface*)⁽¹²⁾.

3.2.6.1 Rostoucí počet zemí⁽¹³⁾, společností⁽¹⁴⁾ a provozovatelů sítí⁽¹⁵⁾ z politických, technologických či obchodních důvodů omezuje přístup k veřejnému internetu nebo mění způsob jeho fungování.

3.2.7 Nicméně koncepce otevřeného internetu je důvodem, proč internet podporuje ekonomickou inovaci, demokratickou účast, svobodu slova a on-line vzdělávání po celém světě. Jde o životně nezbytný koncept pro naše hodnoty, jakými jsou svoboda, rovnost a lidská práva, zakotvené v Listině základních práv EU.

3.2.8 Aniž by byla zásada otevřeného internetu výslovně zmíněna, věnují se jí čl. 1 odst. 3a a čl. 8 odst. 4 písm. g) rámcové směrnice o elektronických komunikacích a rovněž odstavec 28 směrnice o právech občanů 2009/136/ES.

3.3 Neutralita sítí

3.3.1 Zásada neutrality sítí vychází z koncepce otevřeného internetu. Zatímco otevřený internet se týká otevřených standardů a svobody připojit se k internetu a používat ho, neutralita sítí souvisí s obchodním zacházením s internetovými zákazníky ze strany poskytovatelů internetových služeb. Snaží se ochraňovat práva spotřebitelů ve shodě se zásadou otevřeného internetu, tedy tak, aby nedocházelo k nerozumným obchodním zásahům ze strany poskytovatele připojení k síti.

3.3.2 Zásada neutrality sítí znamená, že společnosti, jež poskytují internetové služby, by měly zacházet se všemi zdroji

podobných internetových dat stejně a nezacházet z obchodních důvodů odlišně s různými typy provozu.

3.3.2.1 Jde o zásadu, podle níž by uživatelé internetu měli mít kontrolu nad tím, jaký obsah sledují a jaké aplikace na internetu používají; poskytovatelům internetových služeb by nemělo být umožněno používat svou obchodní sílu k tomu, aby zacházeli odlišně s konkurenčními aplikacemi či obsahem.

3.3.2.2 Tato zásada může být slučitelná s opatřeními na řízení provozu, pokud tato opatření nebudou diskriminační, budou transparentní pro spotřebitele a přijata ve snaze o legitimní kvalitu cílů služby. Opatření na řízení provozu však nesmí vytvářet pobídky pro zpomalení rozvoje sítě s cílem účtovat vyšší ceny v důsledku nedostatku zdrojů.

3.3.3 Argumentem této zásady je, že trh s připojením by měl být právně oddělen od trhu s obsahem a aplikacemi. To znamená, že společnosti, jež provozují svoji činnost na obou trzích, musí náležitě oddělovat řízení těchto trhů.

3.3.4 Avšak tato zásada by mohla být ohrožena⁽¹⁶⁾. Poskytovatelé internetových služeb by mohli využívat svou infrastrukturu k blokování internetových aplikací a obsahu (např. internetových stránek, služeb, protokolů), a to zejména konkurenčních, nebo měnit své obchodní modely tak, že sníží kvalitu a rozsah přístupu pro některé uživatele. Takové změny obchodních modelů by mohly vést k nespravedlivé cenové diskriminaci a diskriminaci v kvalitě služeb.

3.4 Předchozí stanoviska EHSV

3.4.1 EHSV v několika stanoviscích zaujal jasný postoj ve prospěch těchto dvou zásad a opřel jej zejména o svobodu a lidská práva; ochranu údajů a ochranu soukromí; demokracii a spolupráci při řízení; začlenění a posílení postavení; inovace a hospodářský růst⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Ve své reakci na veřejnou konzultaci ze strany EK zahájenou dne 30. června 2010 BEREK vyjmenoval tři hlavní ožehavá témata související s dalším vývojem: 1) prostor pro různé stanovení cen prostřednictvím využití technik, jako je hloubková inspekce paketů, v kombinaci s ekonomickými pobídkami a potenciálem pro vertikální fúze by přivodily důsledky oslabující hospodářskou soutěž; 2) možný vznik dlouhodobých negativních dopadů na internetovou ekonomiku (na inovace, svobodu slova atp.); 3) zmatení/poškození spotřebitele z důvodu nedostatečné transparentnosti.

⁽¹⁷⁾ Viz stanovisko CESE 984/2008 k sítím elektronických komunikací (TEN/327-329 ze dne 29. května 2008), zpravodaj: pan Hernández Bataller, zejména odstavce 1.1., 1.2.7 a 4.4; stanovisko CESE 1915/2008 Přístup k vysokorychlostnímu internetu pro všechny – úvahy o vývoji rozsahu univerzální služby v elektronických komunikacích (TEN/353 ze dne 3. prosince 2008), zpravodaj: pan Hencks, zejména odstavce 1.5; stanovisko CESE 1628/2010 k Digitální agendě pro Evropu (TEN/426 ze dne 13. prosince 2010), zpravodaj: pan McDonogh, zejména odstavce 1.6, 1.9 a 4.5; stanovisko CESE 525/2011 k Aktu o jednotném trhu (INT/548 ze dne 15. března 2011), zpravodajové: paní Federspiel, pan Siecker, pan Voleš; a zejména nedávné stanovisko CESE 669/2011 Posílení digitální gramotnosti, elektronických dovedností a začlenění do informační společnosti (TEN/453), zpravodajka: paní Batut.

⁽¹²⁾ Rozhraní pro programování aplikací (API) je programový kód vložený mezi dva programy tak, aby se mohly vzájemně propojit a spolupracovat.

⁽¹³⁾ „Velký čínský firewall“ již podrobuje přísné kontrole internetové odkazy ke zbytku světa, monitoruje provoz a znepřístupňuje mnoho stránek a služeb. Další země, včetně Íránu, Kuby, Saúdské Arábie a Vietnamu, se zachovaly podobně a další vlády zpřísňují kontroly toho, co lidé mohou vidět a dělat na internetu.

⁽¹⁴⁾ „Uživatelé mobilních zařízení od firmy Apple mají k internetovým službám přístup prostřednictvím malých softwarových aplikací, které si lze stáhnout, spíše než prostřednictvím webového prohlížeče. Tím, že Apple diktuje, které aplikace jsou na jeho zařízeních povoleny, se stal určitým filtrem. Jelikož se tyto aplikace rozšířily i do ostatních mobilních zařízení, a dokonce i do automobilů a televizorů, ostatní firmy tak učiní rovněž.“ Economist, 2.9.2010.

⁽¹⁵⁾ Poskytovatelé internetových služeb a provozovatelé telekomunikačních sítí, kteří hledají nové zdroje zisku, používají technologie, které na jejich sítích odlišně zacházejí s různými druhy internetového provozu, aby mohli účtovat příplatky nebo zhoršit, či dokonce zablokovat jisté služby.

3.4.2 Zejména ve svém stanovisku CESE 362/2011 již EHSV uvedl, že „za krajně důležitou pro budoucnost internetových služeb v Evropě považuje Výbor zásadu neutrality sítě“. ⁽¹⁸⁾

4. Ekonomika na pozadí zásad – vazby na strategii Evropa 2020 a Digitální agendu

4.1 Digitální ekonomika

4.1.1 V rámci stěžejní iniciativy Digitální agenda ⁽¹⁹⁾ usiluje strategie Evropa 2020 ⁽²⁰⁾ o pákový efekt ohromného růstového potenciálu internetu a digitální ekonomiky.

4.1.2 K internetu jsou v současnosti připojeni 2 miliardy lidí a každý rok je v rámci elektronického obchodování převedeno téměř 5,5 bilionu eur. Spotřeba a výdaje související s internetem jsou nyní vyšší než v zemědělství či energetice a v zemích s vyšší mírou penetrace internetu to za posledních pět let přispělo k růstu HDP 21 procenty ⁽²¹⁾.

4.1.3 Nedávná studie téměř 5 000 malých a středních podniků od McKinsey ⁽²²⁾ zjistila, že podniky, které jsou silně zastoupeny na webu, rostou dvakrát rychleji než podniky, které jsou na internetu přítomny minimálně nebo vůbec. Taktéž vytvářejí více než dvojnásobný počet pracovních míst než ostatní.

4.1.4 K tomu, aby byla tato silná hnací síla růstu a transformace co možná nejlépe zúročena, je třeba vyvinout co největší úsilí zaměřené na maximální zpřístupnění internetu, maximální svobodu při jeho využívání a minimalizaci nákladů s ním spojených pro spotřebitele a podniky.

4.2 Malé a střední podniky, inovace, zaměstnanost a růst

4.2.1 Strategie Evropa 2020 se výrazně zaměřuje zejména na zlepšení podnikatelského prostředí malých a středních podniků, na snížení transakčních nákladů, podnícení inovací malých a středních podniků a povzbuzení začínajících podniků.

4.2.2 Jakákoli politika, jež upustí od zásad otevřeného internetu a neutrality sítě ve prospěch velkých provozovatelů sítě na úkor 23 milionů evropských malých a středních podniků ⁽²³⁾ a spotřebitelů, uškodí schopnosti Evropy přeměnit ekonomiku a společnost, což je smyslem strategie Evropa 2020.

⁽¹⁸⁾ Viz stanovisko CESE 362/2011 První program politiky rádiového spektra a evropské širokopásmové sítě (TEN/434-435).

⁽¹⁹⁾ Digitální agenda pro Evropu, KOM(2010) 245 v konečném znění.

⁽²⁰⁾ KOM (2010) 2020 v konečném znění.

⁽²¹⁾ McKinsey Global Institute. Internet matters: The Net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity, květen 2011.

⁽²²⁾ McKinsey Global Institute. Internet matters: The Net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity, květen 2011. http://www.mckinsey.com/mgi/publications/internet_matters/pdfs/MGI_internet_matters_full_report.pdf.

⁽²³⁾ Eurostat (Eurostat Yearbook 2010, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/publications/eurostat_yearbook_2010).

4.3 Vnitřní trh a spravedlivá hospodářská soutěž

4.3.1 Otevřený internet a neutralita sítě, jež by zaručily spravedlivou hospodářskou soutěž a povzbudily inovace, jsou rovněž zásadami, které jsou nezbytné pro dokončení silného jednotného digitálního trhu ⁽²⁴⁾.

5. Někteří provozovatelé sítě se staví proti zásadě neutrality sítě

5.1 Někteří provozovatelé sítě lobbují u svých národních vlád, Komise a EP, aby jim pomohly zvýšit jejich podíl příjmů z internetu ⁽²⁵⁾. Argumentují tím, že pokud nebudou moci vytvořit nové zdroje příjmů z dodávání obsahu, nebudou schopni unést kapitálové investice, jež jsou třeba k poskytování vysokorychlostního internetu, jaký Evropa potřebuje ⁽²⁶⁾.

5.1.1 Někteří provozovatelé sítě v soukromém vlastnictví, kteří soutěží na trhu s internetovým připojením a usilují o krátkodobé výnosy z investic, investují do této oblasti v současnosti velmi opatrně, neboť se jim tento obchod nezdá dostatečně ziskový, zejména v případě okrajových regionů.

5.2 Nicméně za pomoci investiční podpory Evropy pro poskytování vysokorychlostního připojení ⁽²⁷⁾ a atraktivní míry růstu poptávky po širokopásmovém připojení vstupují noví poskytovatelé infrastruktury na trh s připojením. S rozvojem konkurenčnějšího trhu širokopásmové infrastruktury v Evropě má na dostupnost šířky pásma a na cenu jeho poskytování rovněž pozitivní dopad rozvoj nových technologií pro pozemní i bezdrátové širokopásmové připojení. Probíhají například rozsáhlé projekty poskytování vysokorychlostního internetu, zejména ve venkovských oblastech, s využitím digitální dividendy z přechodu z analogového vysílání na digitální.

⁽²⁴⁾ Uvádí se to jak ve sdělení Na cestě k Aktu o jednotném trhu – Pro vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství – 50 návrhů pro lepší společnou práci, podnikání a obchod (KOM(2010) 608 v konečném znění/2 ze dne 11. listopadu 2010), tak ve sdělení Dvanáct nástrojů k podnícení hospodářského růstu a posílení důvěry – „Společně pro nový růst“ (KOM(2011) 206 v konečném znění ze dne 13. dubna 2011), odstavec 2.7.

⁽²⁵⁾ Čtyři největší evropské poskytovatelé internetových služeb – Deutsche Telekom, France Telecom, Telecom Italia a Telefónica – si objednali studii, jež je měla podpořit. A.T. Kearney, 2010: *A Viable Future Model for the Internet*.

⁽²⁶⁾ Největší poskytovatelé internetových služeb uvádějí, že pokud by modernizovali své sítě tak, aby vyhovovaly odhadované poptávce po širokopásmovém připojení v roce 2014, a neměli žádný další příjem, jejich kapitálový obrát by poklesl o 3 procentní body přibližně na 9 procent. A.T. Kearney, 2010. *A Viable Future Model for the Internet*.

⁽²⁷⁾ Viz KOM(2010) 471 v konečném znění (první program politiky rádiového spektra), KOM(2010) 472 v konečném znění (Evropské širokopásmové síť: investice do digitálního růstu) a 2010/572/EU <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:251:0035:0048:CS:PDF> – doporučení Komise o regulovaném přístupu k přístupovým sítím nové generace (NGA); viz také Srovnávací přehled Digitální agendy (SEC(2011) 708 final z 31. května 2011).

5.3 Problémem je, že návrhy některých poskytovatelů internetových služeb na změnu obchodních modelů tím, že se odmítne zásada neutrality sítí, zvýší náklady na obsah a služby na internetu, nebo omezí otevřenost internetu.

5.3.1 Pokud bude zásada neutrality skutečně narušena, získají poskytovatelé internetových služeb možnost „zdanit“, omezovat rychlost nebo blokovat internetový provoz mezi zákazníky a poskytovateli služeb, což bude znamenat zvýšení nákladů na internetové služby v Evropě, které uškodí inovaci, růstu, zaměstnanosti i strategii Evropa 2020.

5.3.2 Taktéž by to ohrozilo splnění cílů světového summitu o informační společnosti (WSIS) stanovených v Ženevě (2003) a v Tunisu (2005) v souladu s rozvojovými cíli tisíciletí⁽²⁸⁾.

6. KPN⁽²⁹⁾ způsobila vznik zákona o neutralitě sítí v Nizozemsku

6.1 Ve sdělení Komise ze dne 19. dubna se uvádí, že ve prospěch zaručení ochrany zásady neutrality sítí formou nových právních předpisů zatím nehovoří dostatek důkazů o zásazích provozovatelů do internetového provozu ve snaze docílit obchodních výhod.

6.2 Avšak poté, 10. května, nizozemský poskytovatel internetových služeb KPN⁽³⁰⁾ oznámil, že od července plánuje účtovat zákazníkům zvláštní příplatek za přístup k některým internetovým aplikacím, jako jsou VoIP (Skype) a aplikace WhatsApp pro chytré telefony, která nahrazuje SMS.

6.2.1 Ukázalo se, že KPN stejně jako jiní poskytovatelé internetových služeb používá technologii nazvanou hloubková inspekce paketů (DPI – *deep packet inspection*)⁽³¹⁾ k analýze internetového provozu svých zákazníků a chystá se účtovat příplatek za hovory po VoIP, provoz přes WhatsApp a jakýkoli další obsah, který chce zakázat, nebo z nějž hodlá profitovat.

6.2.2 Protože bylo v jejich strategickém zájmu ignorovat zásadu neutrality sítí a protože právní předpisy nestanovují žádnou povinnost respektovat tuto zásadu, KPN otevřeně vyhlášovala svůj úmysl začít „zdaňovat“ určité typy internetového provozu.

⁽²⁸⁾ Viz Monitoring the WSIS Targets – A mid-term review (World Telecommunication/ICT Development Report 2010, ITU, Ženeva, 2010).

⁽²⁹⁾ KPN je nizozemská telekomunikační společnost se zájmy v mnoha evropských zemích. Je to největší poskytovatel internetových služeb v Nizozemsku, který v roce 2010 dosáhl příjmů ve výši 13,4 mld eur a zisku 1,8 mld eur.

⁽³⁰⁾ Viz záznam z akce nazvané KPN Investor Day: Group Strategy dostupný na http://pulse.companywebcast.nl/player1_0/default.aspx?id=12193&bb=true&swf=true.

⁽³¹⁾ Hloubková inspekce paketů (DPI) je technika využívaná poskytovateli internetu k podrobnému zkoumání balíčků dat v okamžiku, kdy procházejí inspekčním bodem. Hloubková inspekce paketů (a filtrování) umožňuje pokročilé řízení provozu na síti, pokročilý uživatelský servis a pokročilé zabezpečovací funkce stejně jako vytěžování internetových údajů, odposlech, cenzuru apod.

6.3 Zveřejnění kroků KPN a jejich budoucích úmyslů způsobilo v Nizozemsku politickou bouři, jež vyústila dne 22. června k předložení návrhu prvních evropských zákonů na ochranu zásad otevřeného internetu a neutrality sítí v dolní komoře nizozemského parlamentu.

6.4 Vyjevení úmyslů KPN jednoznačně dokázalo, že někteří provozovatelé sítí nechápou ustanovení revidovaného rámce elektronických komunikací ani předpisy o hospodářské soutěži EU jako vážně míněnou ochranu zásady neutrality sítí.

7. Měla by EU přijmout nějaké kroky, nebo má zatím vyčkat?

7.1 Ve svém sdělení Komise zastává vyčkávací přístup.

7.2 Ve sdělení se uvádí, že provedení revidovaného regulačního rámce do vnitrostátního práva by mělo poskytnout dostatečnou ochranu zásady otevřeného internetu. A pokud by některý provozovatel porušil zákon, vnitrostátní regulační orgány mají jasné pravomoci k tomu, aby rozhodně zasáhly.

7.3 Nicméně podle sdělení není potřeba prosazovat zásadu neutrality sítí. Namísto toho Komise tvrdí, že konkurenční trh širokopásmového připojení doprovázený transparentností a ustanoveními, jež spotřebitelům zajistí v revidovaném rámci možnost změny, by měl být dostačující.

7.4 Ze sdělení vyplývá, že by bylo lepší vyčkat a zjistit, zda stávající zákony a konkurenční podmínky budou náležitou ochranou zásady neutrality sítí; že provádění *ad hoc* právních předpisů v této době by mohlo naopak negativně zasáhnout rozvoj evropské internetové ekonomiky tím, že by odrazovalo od investic, nebo zabráňovalo vzniku dalších inovativních obchodních modelů.

7.5 Zastánci vyčkávacího přístupu poukazují na konkurenční trh Evropy v oblasti služeb poskytovatelů internetu a tvrdí, že kdyby provozovatelé sítí zavedli diskriminační cenovou politiku pro dodávání obsahu, nespokojení zákazníci by přešli k jinému poskytovateli internetových služeb.

7.5.1 Tento argument však podceňuje skutečné obtíže, jimž mnoho zákazníků čelí, když chtějí změnit poskytovatele internetových služeb⁽³²⁾, a také jak zákeřně by mohl působit společný postup největších poskytovatelů internetových služeb, kdyby se všichni rozhodli zpoplatnit dodávání některých druhů obsahu.

⁽³²⁾ V přehledu změn poskytovatelů internetu ve Spojeném království, který vydal (10. září 2010) Úřad pro komunikace (Ofcom), se uvádí, že kdyby zákazníci širokopásmových služeb měli možnost změny, 45 % z nich by to považovalo za „příliš nepříjemné“, a že zákazníci pravděpodobně k jinému poskytovateli nepřejdou, pokud pouze jeden či dva druhy jejich používání internetu bude zakázán či předražen: <http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/consultations/consumer-switching/summary/switching.pdf>.

7.6 Až 61 % domácností v Evropě, které mají v současné době přístup k internetu, nyní kupuje internetové připojení jako součást balíčku internetového připojení, telefonních služeb a televizního vysílání. Navíc 92 % domácností s balíčky služeb zatím nezměnilo poskytovatele, ačkoli 36 % z nich o tom uvažovalo⁽³³⁾. Je jasné, že chytrými marketinkovými postupy narůstá síla poskytovatelů internetových služeb na trhu, což má nepříznivý vliv na chování spotřebitelů, co se týče vůle po změně – chytrý marketing oslabuje sílu spotřebitele. Inteligentní marketing umožní poskytovatelům internetových služeb využít svého postavení k tomu, aby jim prošly postupy odporující zásadě neutrality sítí, a měli tedy nadměrné zisky a současně tím oslabili hospodářskou soutěž a inovace – pokud jim v tom nezabrání právní předpisy.

7.7 Posouzení účinnosti nových pravidel pro elektronické komunikace bude každopádně trvat velmi dlouho.

7.7.1 Vzhledem k tomu, jak dlouho může trvat, než dojde k rozhodnutí přijmout regulační opatření, než bude sepsáno a nabude účinnosti ve všech 27 zemích EU, a vzhledem k rychlosti, s jakou poskytovatelé internetových služeb zjevně směřují k zavedení nových obchodních modelů, může být neutralita sítí bezpředmětnou myšlenkou ještě dříve, než bude jakékoli regulační opatření sepsáno.

7.8 EHSV doporučuje odlišný proaktivní přístup založený hlavně na zásadách prevence a obezřetnosti popsanych v předchozím stanovisku k tématu Proaktivní právní přístup: krok kupředu ke zlepšení právní úpravy na úrovni EU⁽³⁴⁾ a vítá nedávné veřejné výroky komisaře Kroese, jež zjevně tento přístup podporují.

7.9 Podle tohoto přístupu by zásady otevřeného internetu a neutrality sítí měly být jasně definovány a zakotveny v evropských právních předpisech jako podpora občanských práv definovaných v Listině základních práv EU.

7.10 Komise by měla vypracovat zásady otevřeného a neutrálního internetu po citlivém zvážení různých formulací a konzultaci všech zúčastněných stran a zohlednit přitom technologický vývoj (současnou situaci) na tomto poli.

7.11 Třebaže zásada otevřeného internetu je více méně odpovídajícím způsobem pokryta právními předpisy EU, konkrétně čl. 1 odst. 3a a čl. 8 odst. 4 písm. g) rámcové směrnice o elektronických komunikacích⁽³⁵⁾ spolu s odstavcem 28 směrnice o právech občanů⁽³⁶⁾, mohla by být formulována explicitněji a jednoznačně. Specifická zásada neutrality sítí však není v právních předpisech EU definována a není ani pokryta žádnou kombinací ustanovení.

⁽³³⁾ Tyto statistické údaje pocházejí z průzkumu zaměřeného na druhy elektronické komunikace v domácnostech. Pocházejí ze zvláštního průzkumu Eurobarometru č. 362, červenec 2011, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_362_en.pdf.

⁽³⁴⁾ Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 26.

⁽³⁵⁾ Směrnice 2002/21/ES ve znění směrnice 2009/140/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. L 337, 18.12.2009).

⁽³⁶⁾ 2009/136/ES.

7.12 Podle názoru Výboru by definice zásad – založená zejména na přezkumu zásad obsažených v norských pokynech pro neutralitu internetu⁽³⁷⁾, na odpovědi Evropské organizace spotřebitelů (BEUC) na konzultaci EK k neutralitě sítí⁽³⁸⁾, na usnesení o neutralitě sítí transatlantického dialogu mezi spotřebiteli (TACD)⁽³⁹⁾ a na nedávno přijatém nizozemském zákoně⁽⁴⁰⁾ – měla obsahovat přinejmenším následující prvky:

i. Svoboda a kvalita přístupu k internetu

Evropská komise by měla schválit společnou normu EU pro „minimální úroveň služby“ v souladu se zásadami obecného zájmu a měla by zajistit, aby se její dodržování účinně sledovalo.

ii. Žádná diskriminace mezi různými proudy (*streams*) internetového provozu

Obecně by mělo platit, že nesmí být činěn rozdíl mezi způsoby, jakými se nakládá s jednotlivými datovými proudy, ať už podle typu obsahu, služby, aplikace, zařízení či adresy počátku či cíle datového proudu. To platí pro všechny body v síti včetně propojovacích míst.

Z této zásady mohou být umožněny výjimky, pokud budou v souladu s pokyny stanovenými v doporučení iii.

iii. Mechanismy pro dohled nad řízením internetového provozu

Navrhnout výjimky ze zásad stanovených v návrzích i. a ii., avšak omezit jakékoli odchylky od těchto výjimek, a to když poskytovatelé internetových služeb používají mechanismy pro řízení provozu k zajištění kvality přístupu k internetu, přičemž splňují obecné zásady týkající se relevance, přiměřenosti, účinnosti, nediskriminování mezi různými účastníky a transparentnosti.

⁽³⁷⁾ Pokyny pro internetovou neutralitu, 2009: <http://www.npt.no/ikbViewer/Content/109604/Guidelines%20for%20network%20neutrality.pdf>.

⁽³⁸⁾ Spotřebitelé by měli mít právo na:

1. internetové připojení o takové rychlosti a spolehlivosti, jaké byly inzerovány;
2. internetové připojení, jež jim umožní:
 - a) odesílat a přijímat obsahovou náplň dle svého výběru;
 - b) používat služby a spouštět aplikace dle svého výběru;
 - c) připojovat hardware a používat software dle svého výběru, který nepoškozuje síť;
3. internetové připojení jež nediskriminuje žádné aplikace, služby či obsah, nebo nediskriminuje na základě adresy odesílatele či příjemce;
4. konkurenci mezi poskytovateli připojení k síti, aplikací, služeb a obsahu;
5. informací o tom, jaké způsoby řízení provozu na síti používají jejich poskytovatelé připojení (http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/doc/library/public_consult/net_neutrality_comments/08industry_social_consumer_orgs_ngos_etc/beuc.pdf).

⁽³⁹⁾ Usnesení TACD z dubna 2010 (dokument č.: INFOSOC 42-09).

⁽⁴⁰⁾ Neoficiální překlad: <https://www.bof.nl/2011/06/15/net-neutrality-in-the-netherlands-state-of-play/>.

iv. Řízené služby

Pro zachování schopnosti všech aktérů inovovat musí být provozovatelé elektronických komunikací schopni prodávat vedle přístupu k internetu i „řízené služby“, pod podmínkou, že řízená služba nede-gradu-je kvalitu přístupu k internetu pod určitou uspokojivou hranici a že prodávající jednají v souladu s platnými předpisy o hospodářské soutěži a zvláštními předpisy pro toto odvětví.

v. Posílená transparentnost pro koncové uživatele a definovaná sada standardizovaných informací

Měly by existovat jasné, přesné a vypovídající informace o službách a aplikacích, k nimž lze přistupovat prostřednictvím poskytovatelů internetových služeb: o jejich kvalitě služeb, možných omezeních a jakýchkoli postupech řízení provozu. EK by měla zaručit transparentnost pro spotřebitele, včetně jasných informací o obchodních podmínkách, právu používat jakoukoli zákonnou aplikaci a způsobech, jak změnit poskytovatele. EK by měla podporovat intenzivnější dialog a účinnější mechanismy společné regulace mezi průmyslem a vnitrostátními regulačními orgány pod záštitou EK, aby došlo ke shodě na zásadách transparentnosti a sadě standardizovaných informací, jež by platily po celé EU.

V Bruselu dne 26. října 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON
